

Leder

Folkekirke – i en ny tid.

Grunnlovsjubileet i 2014 har gitt god grunn til å fornye det teologiske arbeidet med forståelsen av hva det vil si å være folkekirke. Den 21. mai 2012 ble Den norske kirke for første gang skrevet inn i Grunnloven, i den reviderte paragraf 16 som i sin helhet og i sin nye språkdrakt, lyder: "Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse. Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje."

For å tale med Paulus: Hva skal vi så si til dette? Hva betyr det for Den norske kirke – dens selvforståelse og strategi framover?

Selv om systematisk- og praktisk-teologiske bearbeidelser av folkekirkebegrepet har lang tradisjon i Norge, er oppgaven nå blitt mer påtrengende enn før. For hvem bestemmer hva folkekirke betyr? Folkevalgte politikere? Jurister? Departementet? Kirkemøtet? Biskopene? Teologene?

Arbeidet med folkekirketeologien må tas opp igjen uten glemsel i forhold til allerede eksisterende historisk og kontekstuellet arbeid. Men nå trengs en ny kontekstforståelse, og vi har tilgang til oppdaterte kilder til teologisk refleksjon og praksis. Kanskje skal vi også etterstrebe å få debatten opp fra gamle hjulspor. Mye tyder på at det ikke lenger er kjernemenighet vs. folkekirkenmenighet som er den viktigste motsetningen. Kanskje må vi heller ha en mer skjerpet oppmerksomhet på sosiale forhold, klasse, subkulturer, generasjonsforskjeller eller på statsborgerskap?

Kan hende trenger vi også nytt fokus på forholdet mellom det globale, det regionale, det nasjonale og det lokale: Hvor, eller rettere sagt hvordan, manifesterer kirken seg på disse ulike nivåene? Er det nødvendig å rangere dem?

Er folkekirke en sosiologisk, strategisk eller teologisk bestemmelse? Er folkekirke et annet

ord for majoritetskirke? Hva da når medlemstallet synker til under halvparten av borgerne, som i deler av Oslo?

Hvem er egentlig "folket" i folkekirken? Er det nasjonen (som i *ethnos*)? Eller borgerne, de stemmeberettigede (mer i retning av *demos*)? Er det "folk flest", den store mengden, de "folkelige" (noe å la *oxlos*)? Eller snarere dem som ikke får plass i det gode selskap, de marginaliserte og utestengte (Vi kunne tenke i retning av *plebs*)?

Hvilke møtepunkter, praksiser eller fortolkninger er det som eventuelt gjør at Den norske kirke med rette kan sies å "forbli" folkekirke? Er det høymessen? – eller kirkelige handlinger som begravelser, bryllup, konfirmasjon, dåp? Finnes det andre folkekirkeritualer enn disse, eller er det behov for nye? Hva med samtalen som foregår i tilknytning til disse ritualene?

I dette nummeret tar vi altså opp denne oppgaven med å innholdsbestemme folkekirke i lys av vår tids betydelige demografiske, juridiske og politiske endringer på livssynsfeltet. Debatten og høringsrunden etter publiseringen av NOU 2013:1 "Det livssyns åpne samfunn. En helhetlig tros- og livssynspolitikk" danner også et viktig bakteppe for nummeret. For hvordan kan folkekirken finne sin rettmessige plass i en stat som skal likebehandle borgerne i tros- og livssynsmessig henseende?

Vi får bare berørt noen av alle disse spørsmålene. Men "folkekirkedebatten 2.0", som noen kalte den i et seminar på Menighetsfakultetet i høst, er godt i gang, og dette nummeret bringer nye perspektiver og ny relevant kunnskap. Vi er også glad for å bringe et intervju med Charles Taylor, den viktigste premissleverandøren til en oppdatert tenkning om sekularitet i vår tid. God lesning.

**GJESTEREDAKTØR STURLA J. STÅLSETT
PROFESSOR I DIAKONI, KIRKE OG SAMFUNN
MF.**